

ตะลุมพุก

Tamilnadia uliginosa (Retz.) Tirveng. & Sastre

ชื่ออื่น	มะคังขาว มอกน้ำข้าว มะข้าว (ภาคเหนือ); มะคัง (อุตรดิตถ์); ลุมปู้ ลุมปูก (ภาคอีสาน); ลุมพุก (ลพบุรี); กระลำพุก (ภาคกลาง)
ชื่อสามัญ	Divine jasmine
ลักษณะทั่วไป	ไม้ต้น ขนาดกลาง ผลัดใบ สูง 5 - 15 เมตร ตามปลายกิ่งก้านและลำต้นมีหนามแหลมยาว ออกตรงข้ามกันเป็นคู่ ๆ เป็นพุ่มช่อระทั่วไป เปลือกต้นมีสีน้ำตาลเข้ม เนื้อไม้สีขาวปนน้ำตาลอ่อน ละเอียดสม่ำเสมอมาก (นิยมใช้แกะสลัก) กิ่งอ่อนเป็นเหลี่ยมมน ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม สีเขียวอ่อน รูปไข่กลับ กว้าง 5 - 10 x 8 - 14 เซนติเมตร มีหูใบเล็ก ๆ อยู่ระหว่างก้านใบ ผิวใบเรียบ ปลายใบมน โคนใบสอบแหลม ขอบใบเรียบ หลังใบเรียบเป็นมันลื่น ท้องใบเรียบ เนื้อใบบาง ฉีกขาดง่าย ก้านใบยาวไม่เกิน 1 เซนติเมตร แผ่นใบมีขนประปรายปกคลุมด้านล่าง ดอก ออกที่ซอกใบ ใกล้ปลายยอด ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 3 - 5 เซนติเมตร กลีบดอกทรงกลมใหญ่ มี 5 กลีบ มีกลิ่นหอม โคนกลีบดอกเชื่อมติดกัน ปลายกลีบดอกมน กลีบดอกค่อนข้างหนา หลอดกลีบยาวกว่ากลีบดอก ยอดเกสรเพศเมียมีน้ำเมือกค่อนข้างมาก กลิ่นหอม เกสรเพศผู้มี 5 อัน อับเรณูสีเหลือง เกสรเพศเมียมี 1 อัน ก้านเกสรสีขาว ยอดเกสรเพศเมียแยกเป็น 2 แฉก ปลายเกสรเพศเมียรูปถ้วย กลีบเลี้ยงสีขาวมี 5 กลีบ โคนเชื่อมกัน ปลายแยกเป็น 5 แฉก ผล รูปไข่ กลมรี ยาว 4 - 6 เซนติเมตร เนื้อแน่น แข็ง ผิวผลเรียบ ผลสดสีเขียว เมื่อสุกสีเหลือง ปลายผลมีกลีบเลี้ยงติดอยู่ เมล็ดรูปทรงกลมจำนวนมาก เมล็ดมักฝ่อ
การกระจายตัวตามธรรมชาติ	พบขึ้นตามริมน้ำ ในป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง
การใช้ประโยชน์	ผล นำมาทุบให้แหลกแล้วนำไปใช้เป็นส่วนผสมของสีย้อมผ้าทำให้สีติดทนนาน
ช่วงการออกดอก/สีดอก	ออกดอกช่วงเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม ให้ดอกสีขาว